

Waldemar Niemoćko

Organizacja adwokatury w Szwecji

Palestra 6/10(58), 27-28

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Organizacja adwokatury w Szwecji

Poniższe uwagi oparte będą na przepisach obowiązującego kodeksu postępowania sądowego (*Rättegångsbalk*), wydanego w formie ustawy w dniu 18 lipca 1942 r. W szczególności zostaną tu uwzględnione postanowienia rozdziału 8 — Adwokacji, rozdz. 12 — Pełnomocnik procesowy oraz rozdz. 21 — Podejrzany*) i jego obrona.

Kodeks stwierdza, że na terenie Szwecji działa publiczne Stowarzyszenie Adwokatów (*Allmânt Advokatsamfund*), którego statut jest zatwierdzony przez króla. Na członka Stowarzyszenia może jego kierownictwo przyjąć osobę, która ma obywatelstwo szwedzkie, zamieszkuje na terenie kraju, ukończyła dwudziesty piąty rok życia, złożyła egzamin sędziowski oraz zdobyła przepisane statutem Stowarzyszenia praktyczne wykształcenie. Ponadto osoba taka powinna odznaczać się prawością charakteru i przydatnością do wykonywania zawodu adwokata. Nie można natomiast przyjąć na członka Stowarzyszenia osoby, która jest pozbawiona zdolności do czynności prawnych lub znajduje się w stanie upadłości. Na członków Stowarzyszenia — z zastrzeżeniem dopuszczenia wyjątku przez kierownictwo Stowarzyszenia — nie mogą być przyjmowani sędziowie zawodowi, pracownicy sądów powszechnych, oskarżyciele publiczni, komornicy oraz osoby pozostające w służbie państwowej lub komunalnej albo zatrudnione prywatnie.

Przy wykonywaniu zawodu obowiązuje adwokata uczciwość i gorliwość oraz przestrzeganie w każdej sytuacji dobrych zwyczajów adwokackich. Kodeks nie kępuje adwokatów w kwestii wyboru formy wykonywania zawodu; zastrzega jedynie, że kierownictwo Stowarzyszenia tylko w wyjątkowych wypadkach może dopuścić do czynienia tego w formie spółki akcyjnej lub spółki z osobą nie będącą adwokatem.

Nadzór nad adwokaturą sprawuje z jednej strony kierownictwo Stowarzyszenia, z drugiej zaś — kanclerz sprawiedliwości (*Justitiekansler*).

Kierownictwu przysługuje prawo stosowania następujących kar dyscyplinarnych: upomnienie, ostrzeżenie i wydalenie ze Stowarzyszenia. Postanowieniu o wydaleniu może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, z tym jednak zastrzeżeniem, że osobie zainteresowanej przysługuje środek odwoławczy w formie zażalenia do Sądu Najwyższego (*Högsta Domstolen*). Również kanclerz sprawiedliwości ma prawo wniesić w tym samym trybie środek odwoławczy od postanowienia w sprawie wymierzenia kary dyscyplinarnej lub w sprawie wykluczenia ze Stowarzyszenia wskutek powstania przyczyn, które uniemożliwiałyby przyjęcie danej osoby na członka Stowarzyszenia.

*) Szwedzki kodeks postępowania sądowego nie stosuje terminu „oskarżony”, operując wyłącznie pojęciem „podejrzany” (*misstänkte*).

Specyfiką omawianej ustawy jest to, że normuje ona zarówno postępowanie sądowe w sprawach cywilnych, jak i karnych, poświęcając tym ostatnim przeważającą część swych rozdziałów.

Jeśli chodzi o przepisy procedury cywilnej, to strona w procesie może powierzyć prowadzenie sprawy pełnomocnikowi (*ombud*), a jeśli sprawę prowadzi sama — może korzystać z pomocy doradcy (*biträde*). Pełnomocnikiem lub doradcą może być adwokat, aplikant adwokacki, wreszcie każda osoba, którą sąd uzna za odpowiednią do występowania w danej sprawie w tym charakterze ze względu na jej uczciwość, wykształcenie i dotychczasową działalność. Osoba ta powinna w zasadzie mieć obywatelstwo szwedzkie i zamieszkiwać na terenie kraju. Wyłączeni są tu pracownicy aparatu wymiaru sprawiedliwości. Ławnik natomiast nie może pełnić tych funkcji tylko przed tym sądem, w którym jest czynny jako ławnik.

Pełnomocnictwa procesowego strona może udzielić ustnie wobec sądu lub na piśmie zaopatrzoną w jej własnoręczny podpis. Moc pełnomocnictwa ma również adnotacja o telegraficznym lub telefonicznym przekazaniu treści pisemnego pełnomocnictwa.

Jeżeli osoba występująca w charakterze pełnomocnika nie ma do tego właściwych uprawnień, obowiązana jest do zwrotu stronie przeciwnej lub osobie trzeciej kosztów powstałych wskutek tego, że jej działanie nie było wiążące dla strony.

Przepisy procedury karnej przewidują, że podejrzany może sam prowadzić swoją sprawę. Jeżeli zaś nie ma on obowiązku osobistego stawiennictwa, sprawę jego może prowadzić pełnomocnik, do którego mają wtedy zastosowanie omówione wyżej postanowienia procedury cywilnej. W przeciwnym razie podejrzany może korzystać z pomocy obrońcy (*försvarare*), którego wyboru dokonuje bądź sam podejrzany, bądź też czyni to za niego osoba sprawująca nad nim pieczę, jeśli nie ukończył on 18 roku życia lub cierpi na chorobę umysłową. Jeżeli nie dokonano wyboru obrońcy, a ustanowiony jest przez podejrzanego pełnomocnik procesowy — to jego uważa się za obrońcę.

Jedynie w stosunku do tzw. obrońcy urzędowego (*offentlig försvarare*) obowiązuje warunek, aby obrońcą takim był adwokat, przy czym pierwszeństwo przysługuje czynnemu już pełnomocnikowi procesowemu. Podejrzany może zaproponować osobę obrońcy urzędowego. Decyzja w tej sprawie należy jednak wyłącznie do sądu, który poza tym przydziela obrońcę urzędowego wtedy, gdy podejrzany sam nie dokonał wyboru obrońcy lub gdy wybranego przez niego obrońcę usunięto od udziału w sprawie. Także po zakończeniu rozpoznania sprawy sąd może przydzielić podejrzanemu obrońcę urzędowego w charakterze doradcy przy wnoszeniu środka odwoławczego. Obrońca urzędowy korzysta ze szczególnych uprawnień; m. in. może on każdej chwili porozumiewać się sam na sam z zatrzymanym lub tymczasowo aresztowanym.

Adwokat obowiązany jest przyjąć ustanowienie go obrońcą urzędowym lub doradcą przed sądem tej prowincji, w obrębie której prowadzi swą kancelarię. Obrońcy urzędowemu przysługuje prawo uzyskania z funduszków publicznych honorarium oraz prawo zwrotu poniesionych kosztów i wynagrodzenia za stratę czasu w wysokości uznanej przez sąd za słuszną. Nie może natomiast zastrzec sobie otrzymania dalszego wynagrodzenia od podejrzanego; ewentualne tego rodzaju zastrzeżenie pozostaje prawnie bezskuteczne.